

Predikan i Skepplanda och S:t Peders kyrkor 2020 av Tobias Bäckström

4:e söndagen efter trefaldighet

”Att inte döma”

Hes 18:30-32

Gal 6:1-7

Luk 6:36-42

Ps: 406, 10, 233:1-3, 217, 399, 86

Jag tror att vi alla känner till Jesus bergspredikan i Matteus kapitel 5-7. Dagens evangelium är hämtad ur Lukas och brukar kallas för Jesus slättpredikan. Den börjar i vers 17 i kapitel 6 med orden: ”Sedan gick han ner tillsammans med dem och stannade på ett ställe på slätten.” Och sen följer en predikan som är väldigt snarlik bergspredikan om än mer kortfattad. Även Jesus var alltså en predikant som kunde återvände till samma teman och innehåll som han talat om tidigare.

Det finns stora likheter men också skillnader mellan dessa bägge predikningar. Och jag tänkte idag predika om en sådan skillnad som kompletterar varandra. Dagens evangelium börjar med orden: ”Var barmhertiga så som er fader är barmhärtig.”

I bergspredikan så finns det ett citat som är nästan identiskt. Men istället för barmhärtig så står där fullkomlig: ”Var fullkomliga så som er fader i himlen är fullkomlig.”¹

Var barmhärtig! uppmanar Lukas oss och *Var fullkomlig!* uppmanar Matteus oss och båda två hänvisar till Gud, vår himmelske fader. Vi ska vara detta, eftersom han var det. Men vilket är rätt, vad sa egentligen Jesus? Ja, jag tror att Jesus sa båda sakerna, men att evangelisterna för fram lite olika saker av Jesus förkunnelse. Det är därför vi har fyra evangelister, de har lite olika vinklingar och fokuserar på lite olika saker av Jesus liv och förkunnelse. Och tillsammans kompletterar de varandra väldigt bra.

Just i dessa två uppmaningar kompletterar Lukas och Matteus varandra med uppmaningarna: *Var fullkomlig!* och *Var barmhärtig!* Det skulle kunna räcka med dessa två levnadsregler, men bara under förutsättning att de balanserar varandra.

Att bara leva efter devisen: ”Var fullkomlig” går inte. Vi kommer ofrånkomligen att misslyckas och då riskerar vi att bli bittra och hårda mot oss själva. Eller, om vi tycker att vi lyckas, så är risken att vi istället blir hårda mot andra. ”*Kan jag, kan du*” börjar vi tänka. Och så blir vi dömande mot våra misslyckade medmänniskor. För är det möjligt att vara fullkomlig, att leva ett syndfritt liv, så finns det ju ingen ursäkt. Då handlar det bara om vilja; om du bara *vill* tillräckligt mycket så *kan* du.

Därför behöver vi också den andra levnadsregeln: ”Var barmhärtiga!” Det utesluter inte det Matteus uppmanar oss, men det kompletterar Matteus. Vi ska nämligen inte upphöra att sträva efter fullkomlighet – även om vi misslyckas. Det är inget fel på idealet, bara för att man inte lyckas uppnå det.

---

¹ Matt 5:48

Men när vi då misslyckas behöver vi den andra regeln: ”Var barmhärtig”. Vi behöver vara barmhärtiga både mot oss själva och mot andra för att inte fastna i hårdhet och bitterhet.

Men vad händer om vi plockar vi bort den första uppmaningen: ”Var fullkomlig” och bara fokuserar på barmhärtighet? Om vi slutar ställa krav både på oss själva och andra. Gud är ju förlåtande och barmhärtig!

Ja, då blir det så att när vi märker att vi inte kan ta oss över ribban så sänker vi den. ”Det bästa sättet att bli kvitt en frestelse är att falla för den.” som Oscar Wilde sa. Ja, om vi bortdefinierar alla Guds bud och regler som förlegad moralism så behöver vi inte bry oss om att hålla dem. Då kommer vi visserligen inte att misslyckas, för gör man inga ansatser och försök att sig över ribban så kan man vara också säker på att aldrig riva.

Men blir vi friare människor? Vi kanske tror det om vi slipper förhålla oss till Guds bud och uppmaningen att vara fullkomlig. Nej, inte om vi förstår frihet som att leva i enlighet med vad vi är skapade för. Sann frihet är inte att leva om vi vill utan att leva som *Gud* vill. Det är inte för eget nöjes skull som Gud har gett oss buden utan för vår skull, för att vi behöver dem för att leva ett gott liv.

Barmhärtighet fungerar inte som ett solobegrepp. Tar vi bort ”Var fullkomlig” så *behövs inte* ”Var barmhärtig”. Det finns ju ingen anledning att bemöta en människa med barmhärtighet som inte kan göra något fel, eftersom man definierat bort detta med rätt och fel. En människa som inte får höra uppmaningen att vara fullkomlig kommer alltså inte heller erfara vad barmhärtighet är.

Olika tider har betoningen kanske hamnat lite fel på dessa två begrepp. Ibland har betoningen legat väldigt hårt på Var fullkomlig! Det finns de i kyrkohistorien som faktiskt menat att det är möjligt att leva ett fullkomligt liv, allt hänger på viljan. Och som sagt: då behövs ju inte barmhärtighet.

Men idag kanske vi har tippat över till Var barmhärtiga! så att man hoppar över Var fullkomlig! Men då tynar också barmhärtigheten bort.

”*Var fullkomliga!*” och ”*Var barmhärtiga!*” Det är två uppmaningar som får bilda var sin pol och balansera våra liv. Bägge behövs. Både i relation till oss själva och till andra. Utan barmhärtighet blir vi hårda och bittra, utan strävan efter fullkomlighet hamnar vi i kravlöshet där allt blir tillåtet.

Vi ska vara båda två – *eftersom* vår himmelske fader är det. Vi kanske tänker att det där med fullkomlighet är omöjligt för oss, det är helt enkelt omänskligt och det är det bara Gud som klarar av att vara fullkomlig. Och det är helt och hållet sant – men jag tänker att det är samma sak med barmhärtighet. Även uppmaningen att vara barmhärtig sker med Gud som förebild. ”Var barmhärtig så som er fader är barmhärtig”. Även barmhärtighet är något gudomligt. Bara Gud kan vara barmhärtig med sitt krav på fullkomlighet och fullkomlig i sin barmhärtighet.